

Något om lekmäns verksamhet

Svar till en skollärare i Norge.

Käre broder i Kristus! Med stor glädje har jag läst edert brev och skådat den Guds nåd, som vederfarits eder, att ni icke allenast för egen del i erfarenhetens skola lärt evangeliets högsta hemligheter (att såsom förtappad syndare leva blott av nåd), utan ock att av kärleken drivas att tjäna medmänniskor med det dyra ordets förkunnande. Måtte Gud under alla prövningar styrka och behålla eder härvid intill ändan! Härvid vore kärt att tala med eder mera, men mitt trägna arbete och min brist på tid och krafter bjuda mig så kort som möjligt endast säga något till svar på eder egentliga fråga.

Såsom mig synes av edert brev, är ni dock nog upplyst att inse eder plikt att hörsamma kallelsen: »Kom och undervisa oss i ordet»; ty ni sätter i fråga, om ni kan med gott samvete förneka den kallelsen. Men ni har blivit bekymrad med avseende på den 14:e paragrafen i Augsburgska bekännelsen. Frågan är således den, huru man skall rätt förstå denna eller i synnerhet ordet: »rätteligen kallad». Det är eder säkert bekant, att denna fråga sysselsatt många kristna. Efter allt, vad som över frågan blivit tänkt och sagt, har jag icke funnit något sannare och viktigare att anmärka, än att man härom i synnerhet bör fråga Luthers egna yttranden uti mera utförliga skrifter över ämnet. Då vill jag i synnerhet hänvisa eder till hans predikan på S:t Stefanidag i epistelpostillan. Där har man först ett tydligt bibel-exempel, att, ehuru Stefanus var en lekman, som var avskild till en lekamlig tjänst inom församlingen (Apg. 6 kap.), han likväl var så verksam med evangeliets förkunnande, att han därför blev den första martyren.

Och Luthers anmärkningar över detta exempel, § 36–38, så väl som i evangeliipred. på 8 sönd. efter Trefaldighetssöndagen § 20, äro så starka och otvetydiga till att förklara, vad man anser för en rätt kallelse, att, om den nämnda 14:e paragrafen av Augsburgska bekännelsen innebure något, som vore i strid med dessa förklaringar, vi hellre borde anse den såsom felaktig, än med den till vapen strida emot den klara bibliska sanningen. Luther förklarar otvetydigt både i nämnda predikan och på andra ställen, att när den ena bonden beder den andra om en sådan kärlekstjänst: »Kom och undervisa mig i ordet» detta är en lika gudomlig kallelse, som när den gives av överheten eller en större församling.

Den nämnda 14:e paragrafen vill påtagligen förebygga det oordentliga förfarandet, att vem som helst skulle giva sig ut att predika, antingen blott på egna hugskott, eget omdöme om sin skicklighet, eller att någon skulle genom en andlig simoni, mutor eller smicker söka inkomma i predikoämbetet. Sådant vore icke någon rätt kallelse. Däremot, när just behövande själar begära vår tjänst, så är detta en mycket ordentligare kallelse, än när den köttslige, oomvända studenten behagar själv välja predikoämbetet, genomgå nödiga studier och så bliva berättigad att även erhålla prästvigning och befordran inom församlingen, då ännu ingen människa önskat att få hans undervisning i själens viktigaste angelägenheter.

Att skilja mellan enskilt och offentligt lärande är ofta mycket svårt och vanskligt, såsom edert anförda exempel visar. Även i en krets av bjudna vänner kunna ju alltid några främmande tillkomma, och då skulle samlingen erhålla karaktären av offentlig. Var är här gränsen? Å andra sidan, om även folktalaren, av andra kristna kallad till orten, bjuden och nödgad att förkunna ordet, får av församlingens kyrkoherde tillåtelse att därvid begagna kyrkan, så är ju alltsammans ordentligt och kristligt, när han lyder en sådan kallelse – så sant han icke inför Gud och kärlekslagen kan försvara sitt nekande att nu tala i Jesu namn.

Alla lagars lag och rättesnöre är kärleken. För denna måste icke blott varje mänsklig bekännelseskraft utan ock Guds egna bud vika, när de strida emot kärleken, såsom Kristus så tydligt visade med det tredje budet. Dess ursprungliga lydelse är onekligen, att intet arbete skulle göras på sabbaten, men när Kristus kom, visade han, huru kärlek och nödfall alltid göra undantag från denna bokstavliga ordalydelse. Gäller nu sådant med Guds egna bud, huru mycket mera vid den av människor uppsatta bekännelseskraften, om dennes mening verkligen

vore i strid med kärleksbudet! Men vi tro, på sätt som förut nu är visat, att den nämnda bekännelse-paragrafen är, rätt förstådd, förenlig med kärlekslagen. Slutligen är den heliga skrift alltid det gällande rättesnöret för allt, vad vi böra tänka eller göra, och bibeln är ju full av exempel och ord, som giva även lekmän rättighet att förkunna Herrens dygder. Sådana bibelställen har jag till stort antal anfört i min artikel »om andligt prästerskap» i första bandet sid. 482; där kan ni ytterligare se, huru fast vår grund är för denna kärlekens verksamhet. Måtte Herren blott giva oss mycken nåd i kärlek, visdom och tålamod under arbetet för själsars väl!

Eder stad synes vara synnerligen välsignad, då tre skollärare och en präst där samverka i en Ande för samma höga och dyra mål. Hälsa de kära bröderna med min innerliga välönskan. Må Gud med sin nåd och makt bevara eder och mig på nådens och sanningens väg intill ändan, så skola vi väl en dag se varandra, då Gud församlar alla sina barn, som nu äro förströdda i de fyra väderstrecken, församlar dem till den stora skaran av allehanda folk och tungomål, som inför Lammets tron prisar allas vår gemensamme Frälsare.

C-O Rosenius 1866

© Pietisten 2026

Texterna får användas fritt om ditt syfte är att främja Kristi rikes tillväxt.

www.pietisten.com